Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

26 päivänä tammikuuta 2017*

Muutoksenhaku — Kilpailu — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Kylpyhuonekalusteiden markkinat Belgiassa, Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Alankomaissa ja Itävallassa — Myyntihintojen yhteensovittaminen ja arkaluonteisten liiketoimintatietojen vaihtaminen — Yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu kilpailusääntöjen rikkominen — Perusteluvelvollisuus

Asiassa C-614/13 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 27.11.2013,

Masco Corp., kotipaikka Taylor, Michigan (Yhdysvallat),

Hansgrohe AG, kotipaikka Schiltach (Saksa),

Hansgrohe Deutschland Vertriebs GmbH, kotipaikka Schiltach,

Hansgrohe Handelsgesellschaft mbH, kotipaikka Wiener Neudorf (Itävalta),

Hansgrohe SA/NV, kotipaikka Bryssel (Belgia),

Hansgrohe BV, kotipaikka Westknollendam (Alankomaat),

Hansgrohe SARL, kotipaikka Antony (Ranska),

Hansgrohe Srl, kotipaikka Villanova d'Asti (Italia),

Hüppe GmbH, kotipaikka Bad Zwischenahn (Saksa),

Hüppe GesmbH, kotipaikka Laxenburg (Itävalta),

Hüppe Belgium SA/NV, kotipaikka Woluwé Saint-Étienne (Belgia), ja

Hüppe BV, kotipaikka Alblasserdam (Alankomaat),

edustajinaan D. Schroeder ja S. Heinz, Rechtsanwälte, sekä B. Fischer, advocate, J. Temple Langin, solicitor, valtuuttamana,

valittajina,

ja jossa vastapuolena on

* * Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Malferrari ja F. Ronkes Agerbeek, avustajanaan B. Kennelly, barrister,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit M. Berger, E. Levits, S. Rodin (esittelevä tuomari) ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.9.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Masco Corp., Hansgrohe AG, Hansgrohe Deutschland Vertriebs GmbH, Hansgrohe Handelsgesellschaft mbH, Hansgrohe SA/NV, Hansgrohe BV, Hansgrohe SARL, Hansgrohe Srl, Hüppe GmbH, Hüppe GesmbH, Hüppe Belgium SA/NV ja Hüppe BV vaativat valituksessaan kumottavaksi unionin yleisen tuomioistuimen 16.9.2013 antaman tuomion Masco ym. v. komissio (T-378/10, EU:T:2013:469; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt mainittujen valittajien kanteet SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan soveltamismenettelystä 23.6.2010 tehdyn komission päätöksen K(2010) 4185 lopullinen (asia COMP/39.092 – Kylpyhuonekalusteet) (jäljempänä riidanalainen päätös) osittaisesta kumoamisesta.

Asian tausta ja riidanalainen päätös

2 Asian tausta on esitetty valituksenalaisen tuomion 1–9 kohdassa, ja se voidaan tiivistää seuraavasti.

3 Valittajat eli Masco Corp., joka on yhdysvaltalainen yritys, ja jotkin sen eurooppalaisista tytäryhtiöistä, kuten Hansgrohe AG ja Hüppe GmbH, valmistavat hanoja ja suihkuseiniä oheistarvikkeineen.

4 Valittajat ilmoittivat 15.7.2004 Euroopan komissiolle kartellista kylpyhuonekalusteiden alalla ja pyysivät sakkoimmuniteettia sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon (EYVL 2002, C 45, s. 3) nojalla tai, ellei sitä myönnetä, niille mahdollisesti määrättävien sakkojen määrän alentamista. Komissio teki 2.3.2005 ehdollisen päätöksen sakkoimmuniteetin myöntämisestä valittajille kyseisen tiedonannon 8 kohdan a alakohdan ja 15 kohdan mukaisesti.

5 Komissio antoi 23.6.2010 riidanalaisen päätöksen, jolla se totesi, että kylpyhuonekalusteiden alalla oli rikottu SEUT 101 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3) 53 artiklaa. Komission mukaan tämä rikkominen, johon se väitti 17 yrityksen ja niiden joukossa valittajien osallistuneen, oli tapahtunut eri ajanjaksoina 16.10.1992–9.11.2004 ja se koostui joukosta kilpailunvastaisia sopimuksia tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja Belgian, Saksan, Ranskan, Italian, Alankomaiden ja Itävallan alueella.

6 Komission mielestä kyseessä olevat kilpailunvastaiset menettelytavat kuuluivat kokonaisvaltaiseen suunnitelmaan, jolla pyrittiin rajoittamaan kilpailua asianomaisten yritysten välillä, ja merkitsivät ominaisuuksiltaan yhtenä kokonaisuutena pidettävää jatkettua kilpailusääntöjen rikkomista, jonka soveltamisala kattoi kylpyhuonekalusteet, jotka kuuluivat johonkin seuraavista kolmesta tuotteiden alaryhmästä: hanat, suihkuseinät oheistarvikkeineen sekä keraamiset tuotteet (jäljempänä kolme tuotteiden alaryhmää).

7 Näillä perusteilla komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa, että kyseiset 17 yritystä olivat osallistuneet yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen ja olivat siis rikkoneet SEUT 101 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen 53 artiklaa.

8 Valittajien osalta komissio kuitenkin totesi kyseisen päätöksen 2 artiklan ensimmäisen kohdan 1 alakohdassa, ettei se määrää niille lainkaan sakkoa.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

9 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 7.9.2010 toimittamallaan kannekirjelmällä valittajat nostivat riidanalaisesta päätöksestä kumoamiskanteen unionin yleisessä tuomioistuimessa ja vetosivat yhteen ainoaan kanneperusteeseen, jonka mukaan komissio oli virheellisesti katsonut valittajien osallistuneen yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen kylpyhuonekalusteiden alalla.

10 Kanneperusteessaan valittajat väittivät komission tehneen virheitä yhtäältä määrittäessään yhtenä kokonaisuutena pidettävän kilpailusääntöjen rikkomisen muodostavat osat ja yritysten osallistumisen tällaiseen rikkomiseen ja toisaalta arvioidessaan tosiseikkoja, joiden perusteella se oli todennut yhtenä kokonaisuutena pidettävän kilpailusääntöjen rikkomisen ja valittajien osallistumisen siihen.

11 Valituksenalaisella tuomiolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi koko kanteen.

Asianosaisten vaatimukset

12 Valittajat vaativat, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion

— kumoaa riidanalaisen päätöksen valittajia koskevilta osin

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja

— toteuttaa kaikki muut aiheellisiksi katsomansa toimenpiteet.

13 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

— hylkää valituksen ja

— velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

14 Valituksensa tueksi valittajat esittävät kaksi valitusperustetta. Ensimmäisen valitusperusteen mukaan valittajien on virheellisesti todettu osallistuneen yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen. Toinen valitusperuste koskee perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämistä.

Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan valittajien on virheellisesti todettu osallistuneen yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen

Asianosaisten lausumat

15 Valittajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä katsoessaan ensinnäkin, että valittajat aikoivat omalla käyttäytymisellään myötävaikuttaa kartellin kaikkien osapuolten tavoittelemiin yhteisiin päämääriin, toiseksi, että valittajat tiesivät lainvastaisesta käyttäytymisestä, jota muut yritykset suunnittelivat tai toteuttivat tavoitellessaan kyseisiä päämääriä, ja kolmanneksi, että valittajat olivat valmiit hyväksymään siihen sisältyneen riskin. Valitusperuste jakautuu viiteen osaan.

16 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa valittajat väittävät, että todetessaan valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa, että kyseessä olevien lainvastaisten menettelytapojen tarkoituksena oli antaa valittajille mahdollisuus muodostaa yhteinen rintama tukkuliikkeisiin nähden kolmen tuotteiden alaryhmän, muiden muassa keraamisten tuotteiden, osalta, unionin yleinen tuomioistuin on selvästi vääristänyt selvitysaineistoa, joka koskee valittajien aikomusta myötävaikuttaa omalla käyttäytymisellään kaikkien yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistujien tavoittelemaan yhteiseen päämäärään. Valittajat nimittäin väittävät, että riidanalaisen päätöksen 931 perustelukappale, johon unionin yleinen tuomioistuin viittaa perustelujensa tueksi, ei mahdollista tällaista päätelmää. Lisäksi valittajat väittävät, että – toisin kuin valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa todetaan – ne eivät myöntäneet unionin yleisessä tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa tämän esittämiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa, että lainvastaisten menettelytapojen tarkoituksena oli muodostaa yhteinen rintama tukkuliikkeisiin nähden.

17 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa valittajat väittävät toissijaisesti, että jos katsotaan, että valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa ei pyritä osoittamaan valittajien aikomusta myötävaikuttaa omalla käyttäytymisellään kaikkien yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistujien tavoittelemaan yhteiseen päämäärään, unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut tätä kysymystä, jolloin on niin, että koska se ei ole soveltanut asian kannalta merkityksellisiä laillisia kriteerejä, se on tehnyt oikeudellisen virheen.

18 Ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen vääristäneen selvitysaineistoa, joka koskee sitä, että valittajat tiesivät lainvastaisesta käyttäytymisestä, jota muut yritykset suunnittelivat tai toteuttivat tavoitellessaan kyseistä päämäärää. Ne toteavat tässä yhteydessä, että valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti päätellyt valittajien kuulumisesta yhteensovittamiselimiin ja monituotejärjestöihin, että ne tiesivät kaikista lainvastaisista menettelytavoista. Valittajat kuitenkin väittävät kuulumisestaan tällaisiin elimiin ja järjestöihin Belgiassa, Ranskassa tai Italiassa, etteivät ne sen avulla voineet tietää keraamisten tuotteiden hintojen yhteen sovitettua korottamista koskeneista menettelytavoista mainittujen jäsenvaltioiden alueella.

19 Ensimmäisen valitusperusteen neljännessä osassa valittajat väittävät, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole soveltanut asianmukaisesti laillisia kriteerejä yhtenä kokonaisuutena pidettävän kilpailusääntöjen rikkomisen osoittamisessa, koska se ei ole tutkinut, saattoivatko valittajat kohtuudella ennakoida kaikki kilpailunvastaiset keraamisia tuotteita koskeneet menettelytavat.

20 Ensimmäisen valitusperusteen viidennessä osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen jättäessään tutkimatta sen, olivatko valittajat valmiit hyväksymään riskin, joka koski muiden keraamisia tuotteita myyneiden yritysten suunnittelemaa tai toteuttamaa käyttäytymistä niiden pyrkiessä kartellin kaikkien osapuolten tavoittelemaan yhteiseen päämäärään. Valittajien mielestä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että tällaista edellytystä sovelletaan myös tapauksessa, jossa yritys on tietänyt muiden yritysten suunnittelemasta tai

toteuttamasta lainvastaisesta käyttäytymisestä kyseisen päämäärän tavoittelussa, ja kyseinen edellytys ilmentää tahallisuutta, jota edellytetään sen osoittamiseksi, että yritys on osallistunut kaikkiin kyseessä oleviin kilpailunvastaisiin käyttäytymisiin.

21 Komission mielestä ensimmäinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta tai se on joka tapauksessa hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

22 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 101 artiklan 1 kohdan rikkominen voi johtua paitsi yksittäisestä toimenpiteestä myös useista toimenpiteistä tai jatkuvasta käyttäytymisestä, vaikka yksi tai useampi osa tästä useiden toimenpiteiden sarjasta tai tästä jatkuvasta käyttäytymisestä voisi sellaisenaankin ja erikseen tarkasteltuna merkitä kyseisen määräyksen rikkomista. Kun eri toimenpiteet kuuluvat ”kokonaissuunnitelmaan”, koska niiden yhteisenä tavoitteena on kilpailun vääristäminen sisämarkkinoilla, komissiolla on siis oikeus kohdistaa vastuu näistä toimenpiteistä sen mukaan, miten yritykset ovat osallistuneet kilpailusääntöjen rikkomiseen kokonaisuutena arvioiden (tuomio 6.12.2012, komissio v. Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41 kohta ja tuomio 24.6.2015, Fresh Del Monte Produce v. komissio ja komissio v. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, 156 kohta).

23 Yritys, joka on osallistunut tällaiseen yhtenä kokonaisuutena pidettävään monitahoiseen kilpailusääntöjen rikkomiseen omalla käyttäytymisellään, joka kuuluu SEUT 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kilpailunvastaisen sopimuksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan käsitteen alaan ja jolla pyrittiin myötävaikuttamaan kilpailusääntöjen rikkomisen toteuttamiseen kokonaisuudessaan, voi siis olla vastuussa myös muiden yritysten käyttäytymisestä saman kilpailusääntöjen rikkomisen osalta koko siltä ajalta, jolloin se osallistui kyseiseen rikkomiseen. Näin on, kun on näytetty toteen, että kyseinen yritys aikoi omalla käyttäytymisellään myötävaikuttaa kaikkien osallistujien yhteisten päämäärien tavoittelemiseen ja että yritys tiesi muiden samoihin päämääriin pyrkivien yritysten suunnittelemasta tai toteuttamasta kilpailunvastaisesta käyttäytymisestä tai että se saattoi kohtuudella ennakoida sen ja oli valmis hyväksymään siihen sisältyvän riskin (tuomio 6.12.2012, komissio v. Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 42 kohta ja tuomio 24.6.2015, Fresh Del Monte Produce v. komissio ja komissio v. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, 157 kohta).

24 Nyt käsiteltävässä asiassa valittajat väittävät ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on vääristänyt selvitysaineistoa todettuaan valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa, että kyseessä olevat lainvastaiset menettelytavat koostuivat valittajien tukkuliikkeisiin kohdistamasta yhteisestä rintamasta kolmen tuotteiden alaryhmän osalta.

25 Tässä yhteydessä on huomattava, että – kuten mainitun kohdan tarkastelusta ilmenee – unionin yleinen tuomioistuin on joka tapauksessa tukeutunut kyseiseen toteamukseen vain ylimääräisenä perusteluna osoittaakseen sellaisen kokonaissuunnitelman olemassaolon ja luonteen, joka merkitsee ominaisuuksiltaan yhtenä kokonaisuutena pidettävää kilpailusääntöjen rikkomista; tällainen arviointi nimittäin ilmenee unionin yleisen tuomioistuimen mukaan lukuisista muista komission riidanalaisessa päätöksessä esittämistä seikoista.

26 On siis katsottava, että koska valittajien ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa esittämä argumentaatio ei ole omiaan kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 58 ja 62 kohdassa tekemää päätelmää, jonka mukaan komissio saattoi perustellusti katsoa, että kyseessä on yhtenä kokonaisuutena pidettävä kilpailusääntöjen rikkominen, mainittu valitusperusteen osa on hylättävä tehottomana (ks. vastaavasti määräys 28.10.2004, komissio v. CMA CGM ym., C-236/03 P, ei julkaistu, EU:C:2004:679, 30–32 kohta ja määräys 21.10.2014, Mundipharma v. SMHV, C-669/13 P, ei julkaistu, EU:C:2014:2308, 36 kohta).

27 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa, neljännessä ja viidennessä osassa valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen pääasiallisesti jättäneen tutkimatta, täyttyivätkö tämän tuomion 22 kohdassa luetellut edellytykset, ja valittajien mielestä se on erityisesti jättänyt tutkimatta ensinnäkin, aikoivatko valittajat omalla käyttäytymisellään myötävaikuttaa kaikkien yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistujien tavoittelemiin yhteisiin päämääriin, toiseksi, saattoivatko valittajat kohtuudella ennakoida kaikki kilpailunvastaiset keraamisia tuotteita koskeneet käyttäytymiset, ja kolmanneksi, olivatko valittajat valmiit hyväksymään niihin sisältyneen riskin.

28 Tässä yhteydessä on muistutettava, että – kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – unionin yleisen tuomioistuimen ei lähtökohtaisesti voida katsoa olevan velvollinen vastaamaan perusteisiin ja perusteluihin, joita ei ole esitetty tai joita ei ole esitetty riittävän selvästi ja täsmällisesti menettelyn aikana ja erityisesti kannekirjelmässä (ks. vastaavasti tuomio 6.3.2001, Connolly v. komissio, C-274/99 P, EU:C:2001:127, 121 kohta ja tuomio 20.3.2014, Rousse Industry v. komissio, C-271/13 P, ei julkaistu, EU:C:2014:175, 17–19 kohta).

29 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimitettujen kannekirjelmän ja kantajien vastauskirjelmän – erityisesti näiden kirjelmien niiden kohtien, joihin valittajat ovat vedonneet tämän valituksen tueksi – tarkastelusta ilmenee, että vaikka valittajat kiistivät tietäneensä kaikista kolmeen tuotteiden alaryhmään liittyneistä kollusiivisista menettelytavoista, ne eivät esittäneet unionin yleisessä tuomioistuimessa mitään argumenttia, jossa ne olisivat todenneet, etteivät ne käyttäytymisellään myötävaikuttaneet kaikkien osallistujien tavoittelemiin yhteisiin päämääriin, koska ne eivät kohtuudella voineet ennakoida kaikkia väitettyjä kilpailunvastaisia käyttäytymisiä ja koska ne eivät olleet valmiita hyväksymään kyseisiin käyttäytymisiin sisältynyttä riskiä.

30 Niinpä unionin yleistä tuomioistuinta ei voida arvostella siitä, ettei se ole nimenomaisesti tutkinut näitä kysymyksiä valituksenalaisessa tuomiossa. Lisäksi on todettava argumentista, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut, saattoivatko valittajat kohtuudella ennakoida kaikki väitetyt kilpailunvastaiset käyttäytymiset ja olivatko valittajat valmiit hyväksymään niihin sisältyneen riskin, että koska unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 61 ja 82 kohdassa katsonut, että valittajat tiesivät kyseisistä käyttäytymisistä, sen ei tarvinnut selvittää, saattoivatko valittajat kohtuudella ennakoida kyseiset käyttäytymiset ja olivatko valittajat hyväksyneet niihin sisältyneen riskin, koska nämä kaksi edellytystä ovat vaihtoehtoisia, kuten tämän tuomion 23 kohdasta ilmenee.

31 Siltä osin kuin valittajien argumentaation tarkoituksena on osoittaa, etteivät tämän tuomion 23 kohdassa esitetyt edellytykset täyty nyt käsiteltävässä asiassa, argumentaatiota ei voida tutkia muutoksenhakuvaiheessa.

32 On nimittäin niin, että – kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – unionin tuomioistuin on muutoksenhakumenettelyssä lähtökohtaisesti toimivaltainen arvioimaan ainoastaan sitä oikeudellista ratkaisua, jonka unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista (ks. vastaavasti tuomio 30.4.2014, FLSmidth v. komissio, C-238/12 P, EU:C:2014:284, 42 kohta ja tuomio 22.5.2014, ASPLA v. komissio, C-35/12 P, EU:C:2014:348, 39 kohta).

33 Tästä seuraa, että ensimmäisen valitusperusteen toinen, neljäs ja viides osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomina.

34 Ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen vääristäneen selvitysaineistoa siltä osin kuin tämä on valittajien mielestä katsonut valituksenalaisen tuomion 61 ja 82 kohdassa virheellisesti, että valittajat tiesivät kaikista myös keraamisia tuotteita koskeneista lainvastaisista menettelytavoista Belgiassa, Ranskassa ja Italiassa.

35 Tässä yhteydessä on muistutettava, että SEUT 256 artiklan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymysten osalta. Näin ollen ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen

määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston ja arvioimaan sitä sekä arvioimaan selvitysaineistoa. Tosiseikaston ja selvitysaineiston arviointi ei siis ole lukuun ottamatta niiden vääristämistä sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittaman valvonnan piiriin (ks. vastaavasti määräys 24.9.2009, Alcon v. SMHV, C-481/08 P, ei julkaistu, EU:C:2009:579, 18 kohta; tuomio 13.1.2011, Media-Saturn-Holding v. SMHV, C-92/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:15, 27 kohta ja määräys 3.3.2016, AgriCapital v. SMHV, C-440/15 P, ei julkaistu, EU:C:2016:144, 32 kohta).

36 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vääristämisestä on kyse silloin, jos ilman uutta selvitysaineistoa on selvää, että olemassa olevaa selvitysaineistoa on arvioitu ilmeisen virheellisesti. Tällaisen vääristämisen on kuitenkin ilmettävä toimitetusta aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen. Lisäksi silloin, kun valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on vääristänyt selvitysaineistoa, sen on ilmoitettava täsmällisesti ne seikat, joita se katsoo unionin yleisen tuomioistuimen vääristäneen, ja näytettävä toteen ne arviointivirheet, joiden takia unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan päätynyt arvioinnissaan näiden seikkojen vääristämiseen (ks. vastaavasti tuomio 3.12.2015, Italia v. komissio, C-280/14 P, EU:C:2015:792, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 On todettava, että siltä osin kuin kyse on valituksenalaisen tuomion 61 ja 82 kohtaan sisältyvistä toteamuksista, joiden mukaan valittajat tiesivät kyseessä olevista lainvastaisista menettelytavoista, valittajat eivät ole valituksessaan yksilöineet selvitysaineistoa, jota unionin yleinen tuomioistuin olisi kyseisessä oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla selvästi arvioinut virheellisesti.

38 Niinpä on katsottava, että valittajat pyrkivät väittämänsä selvitysaineiston vääristämistä koskevan argumentaationsa varjolla todellisuudessa riitauttamaan unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikoista tekemän arvioinnin, jonka mukaan komissio saattoi erityisesti niiden yhteen sovitettuun hinnankorotukseen liittyneiden menettelytapojen perusteella, joita toteutettiin yhteensovituselimissä, joihin valittajat kuuluivat, katsoa pätevästi, että valittajat tiesivät kaikista asianomaisista lainvastaisista menettelytavoista, mukaan lukien keraamisia tuotteita koskeneet menettelytavat. Tällainen arviointi ei kuulu sen valvonnan piiriin, jota unionin tuomioistuin harjoittaa muutoksenhaun yhteydessä.

39 Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa on siis jätettävä tutkimatta.

40 Edellä esitetystä seuraa, että koko ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

Toinen valitusperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämistä

Asianosaisten lausumat

41 Toisessa valitusperusteessaan valittajat arvostelevat valituksenalaisen tuomion 59 kohtaa siitä, että koska unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt tutkimatta tiettyjä asian kannalta merkityksellisiä argumentteja valittajien väitetystä osallistumisesta yhtenä kokonaisuutena pidettävään kilpailusääntöjen rikkomiseen, valituksenalaisella tuomiolla on puutteelliset perustelut.

42 Valittajien mielestä unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt tutkimatta ensinnäkin, pyrkivätkö valittajat omalla käyttäytymisellään osallistumaan tavoiteltuun yhteiseen päämäärään, toiseksi, saattoivatko valittajat kohtuudella ennakoida kaikki lainvastaiset käyttäytymiset, joita muut yritykset suunnittelivat tai toteuttivat keraamisten tuotteiden myynnin yhteydessä pyrkiessään kaikkien osallistujien tavoittelemiin yhteisiin päämääriin, ja kolmanneksi, olivatko valittajat valmiit hyväksymään tällaisiin käyttäytymisiin sisältyneen riskin.

43 Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin on valittajien mielestä jättänyt noudattamatta perusteluvelvollisuuttaan.

44 Komission mielestä toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta tai se on joka tapauksessa hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

45 On todettava, että koska toinen valitusperuste muistuttaa pääasiallisesti ensimmäisen valitusperusteen toista, neljättä ja viidettä osaa, se on hylättävä niillä samoilla perusteilla, jotka on esitetty tämän tuomion 28–33 kohdassa.

46 Koska valittajien esittämiä valitusperusteita ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

47 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.

48 Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittajat ovat hävinneet asian ja komissio on vaatinut niiden velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, valittajat on velvoitettava korvaamaan nyt käsiteltävään valitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Masco Corp., Hansgrohe AG, Hansgrohe Deutschland Vertriebs GmbH, Hansgrohe Handelsgesellschaft mbH, Hansgrohe SA/NV, Hansgrohe BV, Hansgrohe SARL, Hansgrohe Srl, Hüppe GmbH, Hüppe GesmbH, Hüppe Belgium SA/NV ja Hüppe BV velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset